

VEDLEGG

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Energi- og miljøkomiteen

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
19/1681-

Dato
6. januar 2020

Representantforslag 19 S (2019-2020) om eierskap og skattlegging av vindkraft i Norge

Jeg viser til brev av 5. f.m. fra energi- og miljøkomiteen vedlagt forslag fra stortingsrepresentantene Sigbjørn Gjelsvik, Sandra Borch, Geir Pollestad, Ole André Myhrvold og Per Olaf Lundteigen.

Svarene til forslag 2 og 3 er utarbeidet i samråd med Finansdepartementet, da forslagene hører under dette departementets ansvarsområde.

Representantenes forslag er i hovedsak begrenset til eierskap og skattlegging av vindkraftanlegg. Basert på den brede debatten vi det siste året har hatt om mange sider ved vindkraften her til lands, er Olje- og energidepartementet i gang med å gjennomgå hele systemet for å gi tillatelser til ny vindkraft. Jeg mener det er viktig at vi ser alle spørsmålene som er reist i sammenheng.

Forslag 1 - Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en hjemfallsordning for vindkraft slik det er for vannkraft.

Jeg vil først få minne om at selv om både vindkraft- og vannkraftutbygging er utnyttelse av naturressurser, er det faktiske og rettslige grunnlaget vidt forskjellig. Infrastrukturen for vannkraft med reguleringsanlegg, tunnelsystemer og kraftanlegg har en ganske annen oppbygging og en levetid langt utover hva som gjelder for vindkraftanlegg.

Konsesjon til bygging og drift av vindkraftanlegg gis etter energiloven med en varighet på maksimalt 30 år. Denne tidsperioden passer godt med vindkraftanleggenes levetid.

Det vil være betydelige ulemper forbundet med et krav om hjemfall for vindkraft ved utløpt konsesjonsperiode. Hjemfall innebærer at eierskap skal tilfalle staten uten vederlag. Skal et vindkraftverk drives videre, må det investeres i helt nye anlegg. Selve grunnen vil i hovedsak være eid av den enkelte grunneier når konsesjonstiden for vindkraftanlegget utløper. Den som har konsesjon til et vindkraftverk eier derfor bare rent unntaksvis grunnen anlegget er bygget på. Adkomst til planområdet er stort sett sikret gjennom leieavtaler med de lokale grunneierne.

Jeg vil også gjøre oppmerksom på at nedlegging av utdaterte vindkraftverk etter utløpt levetid medfører betydelige kostnader ved at blant annet turbiner skal tas ned og fjernes mv. Det er viktig at vi har et lovverk og konsesjonsvilkår som sørger for at konsesjonærens plikter i den sammenheng følges opp uten at nedleggingen er til belastning for kommunen eller grunneieren.

Etter mitt syn er ikke et krav om hjemfall av vindkraftanlegg til staten ved utløpt konsesjonsperiode et formålstjenlig tiltak for god ressursforvaltning.

Forslag 2 - Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om en naturressursskatt for vindkraft som skal komme kommunene til gode.

Forslaget om naturressursskatt for vannkraftverk ble introdusert av finanskomiteen i Innst. O nr. 62 (1995–1996), og det var opprinnelig lagt opp til at naturressursskatten skulle trekkes fra i grunnrenteskatten. Finanskomiteen sluttet seg senere til forslaget om at naturressursskatten i stedet skulle trekkes fra i selskapsskatten. I den forbindelse uttalte flertallet i komiteen følgende i Budsjett-innst. S.I. (1996-97): «*Flertallet vil understreke at naturressursskatten må betraktes som en kommunal andel av grunnrenten i kraftverkene, og at det prinsipielt sett ville være korrekt å samordne naturressursskatten med grunnrenteskatten*».

Etter gjeldende regler betaler vannkraftverk som i inntektsåret har en påstemplet merkeytelse på eller over 10 000 kVA, naturressursskatt på 1,3 øre per kWh. Naturressursskatten fordeles med 1,1 øre til kommunen og 0,2 øre til fylkeskommunen kraftverket ligger i. Naturressursskatten er fradragsberettiget krone for krone mot utlignet skatt til staten, og ubenyttet fradrag kan fremføres med rente. Dermed medfører naturressursskatten normalt ikke en kostnad for selskapene, men den er et virkemiddel for omfordeling av grunnrente fra staten til kommuner og fylkeskommuner.

Vindkraftverk har så langt ikke hatt særlig høy avkastning. Tvert imot mottar vindkraftverk støtte gjennom gunstige avskrivningsregler, Enova og det pliktige elsertifikatsystemet. Det er ikke grunnrenteskatt for vindkraftverk. Det har dermed ikke vært grunnlag for å omfordele grunnrente fra stat til kommuner og fylkeskommuner. Kommunene har i dag

inntektsmuligheter ved eiendomsskatt på vindkraftverk. Fra 2019 er de generelle reglene for eiendomsskatt endret slik at produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner ikke inngår i eiendomsskattegrunnlaget. Denne endringen omfatter imidlertid ikke vindkraftverk. Kraftskatteutvalget tilrådte at det gjøres en vurdering av om det bør innføres grunnrenteskatt og naturressursskatt for vindkraft, jf. NOU 2019: 16 Skattlegging av vannkraftverk. Utvalgets innstilling har vært på høring med frist 1. januar 2020. Regjeringen vil vurdere videre oppfølging, blant annet i lys av de mottatte høringssvarene.

Forslag 3 - Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om skattlegging av utenlandske selskapers verdiskaping i Norge, herunder behovet for innstramning av reglene for overskuddsflytting.

Overskudd som skrives seg fra aktivitet i Norge, bør skattlegges her. Overskuddsflytting er uheldig, og de skattepliktiges muligheter for å foreta disposisjoner med den hensikt å redusere skattebelastningen i Norge bør motvirkes. Overskuddsflytting reduserer skatteinntektene og kan vri konkurransen i disfavør av norsk virksomhet. I budsjettet for 2018, Prop. 1 LS (2017–2018), redegjorde Finansdepartementet for tiltak som skal motvirke overskuddsflytting mv. Siden da har flere av tiltakene som på daværende tidspunkt var under arbeid, blitt gjennomført.

Rentebegrensning er et viktig tiltak mot overskuddsflytting gjennom høye renter i Norge. Fra 2019 er det vedtatt betydelige endringer i rentebegrensningsreglene, jf. Prop. 1 LS (2018–2019) kapittel 9. Med gjeldende regler kan rentefradrag ikke utgjøre mer enn 25 pst. av en nærmere fastsatt resultatstørrelse. Et terskelbeløp på 25 mill. kroner i samlede netto rentekostnader sørger for at regelen bare begrenser fradrag i relativt store virksomheter. En unntaksregel målretter avskjæring av rentefradrag mot selskap som har høy gjeldsbelastning i Norge sammenlignet med gjeldsbelastningen i andre deler av konsernet.

Med virkning fra 1. januar 2019 ble hjemmehørendebegrepet for selskap strammet inn, slik at det er vanskeligere å omgå skatteplikt til Norge når selskapet har sterk tilknytning til Norge. Endringen motvirker også uheldige utslag av at land kan benytte ulike kriterier for å bestemme hvor et selskap skal anses som hjemmehørende for skatteformål.

OECD har utarbeidet retningslinjer for prising av transaksjoner, herunder lån, som skjer internt i konsern. Gjennom henvisning i skatteloven § 13-1 kan norske skattemyndigheter anvende retningslinjene direkte når de kontrollerer skattepliktige og eventuelt endrer skattegrunnlaget.

I tillegg har Norge et omfattende internasjonalt skatteavtalenettverk, som også hjemler automatisk utveksling av opplysninger for å bekjempe skatteunndragelser og internasjonal skattekriminalitet. Avtalene medfører at Skatteetaten vil motta en rekke opplysninger om norske skattyteres finansielle formue og verdier i utenlandske finansinstitusjoner fra utenlandske skattemyndigheter.

Høsten 2019 vedtok Stortinget å lovfeste den såkalte omgåelsesregelen, som innebærer at den skattepliktige blir beskattet for de reelle underliggende økonomiske forholdene, der man har prøvd å omgå skattereglene ved ulovlig tilpasning.

Forslag 4 – Stortinget ber regjeringen sikre at vedtak om utbygging av vindkraft er i tråd med lokale ønsker og kommunestyrevedtak. Konsesjon kan ikke gis i strid med kommunestyrevedtak.

Vindkraften som nå bygges ut, er et resultat av at forskjellige regjeringer og storting siden århundreskiftet har lagt til rette for at vi skal nytte vindkraft for fornybarutbygging her til lands. Lokal aksept har vært viktig ved behandlingen av de konsesjonene som nå realiseres. I praksis har det i denne perioden knapt blitt gitt konsesjon uten kommunens støtte til prosjektet.

I gjennomgangen departementet nå er i ferd med å foreta av hele systemet for vindkraftkonsesjoner, vil hensynet til enda sterkere lokal involvering stå sentralt. Jeg vil også sørge for at vi skal ha et regelverk som sikrer tilstrekkelig kontroll med eierskap til anleggene og med krav til kompetanse for å kunne forestå utbygging og drift av vindkraftanlegg fremover.

Jeg er opptatt av at fortsatt utbygging av vindkraft skal bidra til næringsutvikling og sysselsetting. Vi har gode muligheter for utnyttelse av naturressursene her til lands, men da skal vi ta skikkelig hensyn til lokalbefolkningen og naturen vår.

Med hilsen

Sylvi Listhaug